

Barbara Baert

Studije o zagrobnom životu i *Occasio grisaille* u Mantovi (Mantegnina škola, 1495. -1510.)

Tema ovog eseja jest freska u *grisailleu* s prikazom motiva Kairosa/*Occasia*, kao ženskog lika s kosom preko lica i ćelavim tjemenom, te krilatim stopalima kako stoji na kugli. Njena odjeća vijori dinamično na vjetru. Ona je suprotnost ženi s pokrivalom na glavi, koja stoji na pravokutnom postolju te sprječava da mladić dođe do krilate žene. Ikonografija ovog *grisaillea* ukazuje na *longue durée* „pravog trenutka“ ili izgubljene prilike. *Grisaille* naglašava povijesni trenutak, u kojem je motiv *Fortuna/Occasio* oduševljavao patrone umjetnosti, poput obitelji Gonzaga, Sforza i Este. Uhvaćeni trenutak u fresci omogućuje nam da shvatimo što je „posebna prilika“ značila za ljude 15. stoljeća. Također, ikonografija *grisaillea* ima ključnu ulogu u vremenu prijelaza iz srednjeg vijeka u renesansu. Taj prijelaz se podudara s vremenom ikonografskog sjedinjenja Kairosa i *Occasia*. Hibridne forme su se pojavile s novim, humanističkim razumijevanjem ljudske sudbine. Isto tako, mantovanski *grisaille* utjelovljuje moderan opis ljudskog bivanja u odnosu prema tijeku njegova života i odgovornosti prema društvu. Freska doslovno posjeduje energiju kairičkog trenutka i omogućuje bolje razumijevanje humanizma 15. stoljeća kroz leće koje promatraju odnos čovjeka i sudbine vođen krepošću.